

KARTA PRZEDMIOTU

Kod przedmiotu	0532-1TiR-C4-POP	
Nazwa przedmiotu w języku	polskim	Podstawy ochrony przyrody i kształtowania środowiska Fundamentals of nature protection and environmental protection
	angielskim	

1. USYTUOWANIE PRZEDMIOTU W SYSTEMIE STUDIÓW

1.1. Kierunek studiów	Turystyka i rekreacja
1.2. Forma studiów	Stacjonarne/niestacjonarne
1.3. Poziom studiów	Pierwszego stopnia licencjackie
1.4. Profil studiów	praktyczny
1.5. Osoba przygotowująca kartę przedmiotu	dr hab. prof. UJK Małgorzata Ludwikowska-Kędzia
1.6. Kontakt	malgorzata.ludwikowska@ujk.edu.pl tel: 41 349 6646

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

2.1. Język wykładowy	polski
2.2. Wymagania wstępne	podstawowa wiedza z zakresu biologii, chemii, geografii i fizyki

3. SZCZEGÓŁOWA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

3.1. Forma zajęć	Studia stacjonarne: Wykład (15 godz.), konwersatorium (18 godz.), e-learning (12 godz.) Studia niestacjonarne: Wykład (9 godz.), konwersatorium (18 godz.)	
3.2. Miejsce realizacji zajęć	Zajęcia w pomieszczeniach dydaktycznych UJK	
3.3. Forma zaliczenia zajęć	Zaliczenie z oceną	
3.4. Metody dydaktyczne	Wykład – wykład problemowy, film, dyskusja wielokrotna Konwersatorium – dyskusja, metoda projektów, e-learning	
3.5. Wykaz literatury	podstawowa	Dobrzańska B., Dobrzański G., Kielczewski D., 2021. <i>Ochrona środowiska przyrodniczego</i> . PWN, Warszawa Symonides E., 2007. <i>Ochrona przyrody</i> . UW. Warszawa. GUS, <i>Ochrona środowiska 2019</i> , Warszawa: Zakład Wydawnictw Statystycznych Mannion A. M. 1995. <i>Agriculture and Environmental Change</i> . Wiley & Sons, Chichester.
	uzupełniająca	Harari. Y. 2015. <i>Homo deus. Krótka historia jutra</i> . Wydawnictwo Literackie. Kraków. Winczek K., Winczek J., 2015 – Techniki i materiały w twórczości artystycznej a ochrona środowiska i ekologia. <i>Edukacja - Technika - Informatyka</i> nr 2(12), 130-135. Kleczkowski P., 2020. <i>Smog w Polsce. Przyczyny, skutki, przeciwdziałanie</i> . PWN, Warszawa
	materiały do e-learningu	artykuły naukowe: Pietrzyk-Sokulska A. 2016 – Rekultywacja i adaptacja terenów pogórnictwa – aspekty prawne, techniczne i ekonomiczne. Wyd. IGSMiE PAN, Kraków. Karamus Ł., 2018 – Oczyszczalnie ścieków i ich eksploatacja. Wydawnictwo KaBe. Dzwonkowska D. i inni, 2015 – Filozofia wobec świata zwierząt, Wydawnictwo UKSW, Warszawa Szabla K., Szujecki A. 2016 – W poszukiwaniu perspektywicznej koncepcji ochrony lasu. <i>Studia i Materiały CEPL w Rogowie</i> R.18, 46/1. Gałaś A., 1996 - Likwidacja wyrobiska Piaseczno i kształtowanie środowiska na terenach zdegradowanych przez przemysł siarkowy <i>Przegląd Geologiczny</i> 44/8: 793-795 źródła internetowe: https://www.gov.pl/web/srodowisko www.gios.gov.pl http://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-jakosci-powietrza http://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/pms http://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-wod http://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-jakosci-gleby http://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-halasu http://www.gios.gov.pl/pl/gospodarka-odpadami http://naszesmieci.mos.gov.pl

		http://kielce.pios.gov.pl http://polskirecykling.org/pl/ http://energiarecykling.pl/ https://www.plastech.pl/ http://kielce.rdos.gov.pl/ochrona-przyrody materiały własne: <i>Śmietnisko</i> (2010) reż. <u>Lucy Walker</u>
--	--	--

4. CELE, TREŚCI I EFEKTY UCZENIA SIĘ

<p>4.1. Cele przedmiotu (z uwzględnieniem formy zajęć)</p> <p>Wykład:</p> <p>C1 – poznanie globalnych problemów środowiskowych, historii relacji człowiek-środowisko, założeń kształtowania i ochrony środowiska (w ujęciu globalnym, regionalnym i lokalnym)</p> <p>C2 – zrozumienie zależności pomiędzy stopniem rozwoju społeczno-gospodarczego społeczeństw, ich świadomością ekologiczną a stanem środowiska</p> <p>C3 – rozpoznawanie przyczyn i skutków degradacji środowiska oraz sposobów ochrony zasobów przyrodniczych</p> <p>Konwersatorium:</p> <p>C1 – kształtowanie umiejętności pozyskiwania danych z różnych źródeł i wnioskowania na ich podstawie o stanie środowiska,</p> <p>C2 – analiza konfliktów w relacji człowiek - środowisko na przykładzie wybranych form ochrony przyrody</p> <p>C3 – kształcenie postaw proekologicznych poprzez poznanie filozoficznych, religijnych zagadnień ochrony środowiska, roli edukacji, kultury i sztuki</p> <p>E-learning:</p> <p>C1 – poznanie przyczyn i skutków degradacji środowiska w ujęciu globalnym, regionalnym i lokalnym oraz możliwości jej zapobiegania</p> <p>C2 – identyfikowanie zagrożeń powodowanych działaniami gospodarczymi człowieka (z uwzględnieniem turystyki i rekreacji), waloryzacji środowiska dla potrzeb człowieka oraz oceniania wpływu działalności człowieka na środowiska</p> <p>C3 – kształtowanie umiejętności samodzielnej pracy z bazami danych - ich przetwarzanie i interpretacja</p>
<p>4.2. Treści programowe (z uwzględnieniem formy zajęć)</p> <p>Wykład:</p> <p>Struktura środowiska przyrodniczego. Ochrona środowiska jako problem międzynarodowy - idea ekorozwoju, aspekt historyczny - (2 godz.) Rozwój idei ochrony przyrody oraz ochrony środowiska w Polsce i na świecie - (2 godz.) Regulacje prawne dotyczące ochrony przyrody – ustawa o ochronie przyrody, konwencje międzynarodowe, dyrektywy Unii Europejskiej - (1 godz.) Globalne problemy środowiskowe - (4 godz.) Podstawowe formy ochrony przyrody w Polsce i na świecie - (2 godz.) Zagrożenia i degradacja środowiska powodowane przez turystykę - (2 godz.) Monitoring środowiska, rozwój i struktura - (2 godz.)</p> <p>Konwersatorium:</p> <p>Historia użytkowania środowiska - (2 godz.) Istota i cechy współczesnego kryzysu ekologicznego - (2 godz.) Motywy i koncepcje ochrony środowiska - (2 godz.) Formy ochrony przyrody w Polsce i na świecie obszarami konfliktów relacji człowiek-środowisko - (2 godz.) Mapa sozologiczna jako źródło informacji o stanie, zagrożeniach i ochronie środowiska - (2 godz.) Ochrona środowiska w życiu codziennym - (2 godz.) Filozoficzne i religijne zagadnienia ochrony środowiska - (2 godz.) Kultura i sztuka a ochrona środowiska. Edukacja ekologiczna - (2 godz.) Technika w ochronie środowiska (m.in. znaczenie AI) (2 godz.)</p> <p>E-learning</p> <p>Degradacja obszarów wskutek eksploatacji surowców mineralnych - (2 godz.) Zanieczyszczenia powietrza – smog – monitoring powietrza - (2 godz.) Zasady gospodarowania odpadami - (2 godz.) Źródła, skutki i przeciwdziałanie zanieczyszczeniom wód powierzchniowych i podziemnych - (2 godz.) Ochrona ekosystemów leśnych i bioróżnorodności - (2 godz.) Skutki zdrowotne degradacji środowiska - (2 godz.)</p>

4.3. Przedmiotowe efekty uczenia się

Efekt	Student, który zaliczył przedmiot	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
w zakresie WIEDZY:		
W01	opisuje procesy zachodzące w środowisku przyrodniczym i wskazuje skutki degradacji poszczególnych jego komponentów, a uwzględniając praktyczne zastosowania tej wiedzy definiuje podstawowe formy kształtowania i ochrony przyrody, szczególnie istotne z punktu widzenia turystyki i rekreacji	TIR1P_W05
W02	wyjaśnia, uwzględniając antropopresję, rodzaje powiązań i relacji między ochroną przyrody i	TIR1P_W04 TIR1P_W08

	kształtowaniem środowiska a turystyką, w wymiarze globalnym, regionalnym i lokalnym	
W03	analizuje możliwości wykorzystania współczesnych osiągnięć naukowych na potrzeby kształtowania i ochrony przyrody, z uwzględnieniem praktycznych aspektów społeczno-gospodarczych, przy jednoczesnym zachowaniu zasad zrównoważonego użytkowania bioróżnorodności	TIR1P_W08
w zakresie UMIEJĘTNOŚCI:		
U01	pozyskuje dane z różnych źródeł i stosuje podstawowe metody statystyczne oraz na podstawie uzyskanych wyników wnioskuje o stanie środowiska	TIR1P_U02
U02	korzysta z literatury naukowej z zakresu nauk o Ziemi i ochrony środowiska na potrzeby opracowań poznawczych i praktycznych z zakresu turystyki i rekreacji	TIR1P_U03
U03	dokonuje obserwacji i interpretacji/oceny współczesnych zjawisk zachodzących w obrębie różnych form ochrony przyrody oraz prognozuje ich skutki, szczególnie w zakresie turystyki i rekreacji	TIR1P_U06
w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH:		
K01	dostrzega i reaguje na różne formy gospodarowania zasobami przyrody i działalności niezgodnej z zasadą zrównoważonego rozwoju; jest świadom potrzeby ich ochrony w skali globalnej, regionalnej i lokalnej	TIR1P_K01

4.4. Sposoby weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się

Efekty przedmiotowe (symbol)	Sposób weryfikacji (+/-)											
	Kolokwium*			Aktywność na zajęciach			Praca własna			Praca w grupie		
	Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć		
	W	K	E	W	K	E	W	K	E	W	K	E
W01		+		+	+	+		+	+			
W02		+		+	+	+		+	+		+	+
W03												
U01		+		+	+			+	+		+	+
U02		+		+	+	+		+	+		+	+
U03		+		+				+	+			
K01				+	+	+					+	+

4.5. Kryteria oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się

Forma zajęć	Ocena	Kryterium oceny
wykład (W)	3	opisuje główne przyczyny i skutki globalnych zmian środowiska na tle historii relacji człowiek – środowisko; zna podstawowe pojęcia dotyczące ochrony przyrody w tym definiuje podstawowe formy ochrony przyrody Polski i świata (szczególnie istotne z punktu widzenia turystyki i rekreacji); wymienia i rozumie założenia funkcjonowania Państwowego Monitoringu Środowiska (50% punktów z kolokwium zaliczeniowego)
	3,5	opisuje przyczyny i skutki globalnych zmian środowiska na tle historii relacji człowiek – środowisko; zna podstawowe pojęcia dotyczące ochrony przyrody w tym definiuje podstawowe formy ochrony przyrody Polski i świata (szczególnie istotne z punktu widzenia turystyki i rekreacji); wymienia i rozumie założenia funkcjonowania Państwowego Monitoringu Środowiska oraz polityki ekologicznej państwa (65% punktów z kolokwium zaliczeniowego)
	4	charakteryzuje przyczyny i skutki zmian środowiska (w skali globalnej i regionalnej) na tle historii relacji człowiek – środowisko; dostrzega zagrożenia powodowane działaniami gospodarczymi człowieka (z uwzględnieniem turystyki i rekreacji); opisuje i wyjaśnia szczegółowe założenia programu Państwowego Monitoringu Środowiska; zna pojęcia, formy oraz idee ochrony przyrody wynikające m.in. z założeń polityki ekologicznej państwa (75% punktów z kolokwium zaliczeniowego)
	4,5	analizuje przyczyny i skutki globalnych, regionalnych i lokalnych zmian środowiska z uwzględnieniem historycznych etapów relacji człowiek – środowisko; identyfikuje i przewiduje zagrożenia powodowane działaniami gospodarczymi człowieka (z uwzględnieniem turystyki i rekreacji); analizuje szczegółowe założenia programu Państwowego Monitoringu Środowiska, polityki ekologicznej państwa (w tym założeń ochrony przyrody w Polsce i na świecie) (85% punktów z kolokwium zaliczeniowego)
	5	prowadzi dyskusję oraz ocenia przyczyny i skutki globalnych, regionalnych i lokalnych zmian środowiska na tle historii relacji człowiek – środowisko; identyfikuje i przewiduje zagrożenia powodowane działaniami gospodarczymi człowieka (z uwzględnieniem turystyki i rekreacji); analizuje i ocenia zasadność i skuteczność programu Państwowego Monitoringu Środowiska, polityki ekologicznej państwa (w tym założeń ochrony

		przyrody w Polsce i na świecie) (95% punktów z kolokwium zaliczeniowego)
konwersatorium (C)	3	wymienia podstawowe przyczyny, skutki i podstawowe sposoby zapobiegania degradacji środowiska na tle głównych etapów historii relacji człowiek – środowisko, podstawowych założeń filozoficznych, etycznych i religijnych motywów działalności człowieka; dostrzega zdrowotne skutki degradacji środowiska oraz strefy konfliktów w obszarach prawnie chronionych (głównie w aspekcie turystyki i rekreacji); zna podstawowe formy ochrony przyrody w Polsce (50% punktów z prac pisemnych i 50% punktów z kolokwium zaliczeniowego)
	3,5	opisuje przyczyny, skutki i sposoby zapobiegania degradacji środowiska w skali globalnej i krajowej na tle , głównych etapów historii relacji człowiek – środowisko, podstawowych założeń filozoficznych, etycznych i religijnych motywów działalności człowieka; dostrzega zdrowotne skutki degradacji środowiska, strefy konfliktów w obszarach prawnie chronionych (głównie w aspekcie turystyki i rekreacji) i proponuje sposoby przeciwdziałania tej degradacji i konfliktom; zna podstawowe formy ochrony przyrody w Polsce. (65% punktów z prac pisemnych i 65% punktów z kolokwium zaliczeniowego)
	4	wskazuje zależności pomiędzy stopniem rozwoju społeczno-ekonomicznego społeczeństw (w skali globalnej, krajowej i regionalnej), ich świadomości ekologicznej a stanem środowiska; opisuje zdrowotne skutki degradacji środowiska oraz analizuje strefy konfliktów w obszarach prawnie chronionych (głównie w aspekcie turystyki i rekreacji); charakteryzuje podstawowe formy ochrony przyrody w Polsce i wymienia zasady prawnej ochrony przyrody (75% punktów z prac pisemnych i 75% punktów z kolokwium zaliczeniowego)
	4,5	opisuje zależności pomiędzy stopniem rozwoju społeczno-ekonomicznego społeczeństw, ich świadomości ekologicznej, systemów filozoficznego i religijnego, poziomu rozwoju kultury i sztuki a stanem środowiska; analizuje zdrowotne skutki degradacji środowiska oraz ocenia źródła konfliktów w obszarach prawnie chronionych (głównie w aspekcie turystyki i rekreacji); prawidłowo interpretuje zasady funkcjonowania prawnej ochrony przyrody (85% punktów z prac pisemnych i 85% punktów z kolokwium zaliczeniowego)
	5	analizuje i wyjaśnia zależności pomiędzy stopniem rozwoju społeczno-ekonomicznego społeczeństw, ich świadomości ekologicznej, systemów filozoficznego i religijnego, poziomu rozwoju kultury i sztuki a stanem środowiska; analizuje i dyskutuje na temat skutków degradacji środowiska oraz źródeł konfliktów w obszarach prawnie chronionych wynikających m.in. z działalności sektora turystyki i rekreacji; prawidłowo interpretuje kierunki oraz zasady funkcjonowania prawnej ochrony przyrody (95% punktów z prac pisemnych i 95% punktów z kolokwium zaliczeniowego)
E-learning (E)	zaliczenie	(55% sumy punktów z prac pisemnych)

4. BILANS PUNKTÓW ECTS – NAKŁAD PRACY STUDENTA

Kategoria	Obciążenie studenta	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
LICZBA GODZIN REALIZOWANYCH PRZY BEZPOŚREDNIM UDZIALE NAUCZYCIELA /GODZINY KONTAKTOWE/	45	27
Udział w wykładach	15	9
Udział w konwersatoriach, w kolokwium zaliczeniowym	18	18
Inne: e-learning	12	
SAMODZIELNA PRACA STUDENTA /GODZINY NIEKONTAKTOWE/	30	48
Przygotowanie do konwersatorium	10	15
Przygotowanie do kolokwium	8	15
Opracowanie prezentacji multimedialnej	4	9
Inne: e-learning	8	9
ŁĄCZNA LICZBA GODZIN	75	75
PUNKTY ECTS za przedmiot	3	3

Przyjmuję do realizacji (data i czytelne podpisy osób prowadzących przedmiot w danym roku akademickim)

.....